

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Gammeltorv 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14
Telefonisk henvendelse:
Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Justitsministeriets sagsbehandlingstid i aktindsigtssager

13-05-2016

1. Ved brev af 18. januar 2016 indledte jeg en generel undersøgelse af Justitsministeriets departements sagsbehandlingstid i sager om aktindsigt efter offentlighedsloven.

Dok.nr. 16/00149-5/JV
Bedes oplyst ved henvendelse

Baggrunden var bl.a., at jeg i perioden siden den nye offentlighedslovs ikrafttræden den 1. januar 2014 havde modtaget i alt 27 klager over Justitsministeriets sagsbehandlingstid i disse sager, og at 18 af sagerne havde været under behandling i ministeriet i mere end 40 arbejdsdage.

Jeg bad derfor Justitsministeriet om en udtalelse. Endvidere bad jeg om at modtage forskelligt talmateriale om ministeriets aktindsigtssager.

Således bad jeg om en oversigt over sager afsluttet i 2. halvår af 2015 med oplysning om sagsbehandlingstiden for hver enkelt sag, opgjort i arbejdsdage.

Endvidere bad jeg om en oversigt over ministeriets verserende aktindsigtssager med oplysning om "liggetid" (ligeledes opgjort i arbejdsdage) for hver enkelt sag på tidspunktet for ministeriets afgivelse af udtalelsen eller på det senest mulige tidspunkt forud herfor.

Derudover bad jeg ministeriet om at oplyse, om der er fastsat interne målsætninger for ministeriets sagsbehandlingstid i aktindsigtssager, og i givet fald redegøre for disse.

Jeg bad endelig ministeriet om at redegøre for, hvilke tiltag der eventuelt er iværksat eller planlægges iværksat med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiden.

2. Justitsministeriet har besvaret min henvendelse ved brev af 31. marts 2016. Med ministeriets udtalelse fulgte en række bilag, herunder de oversigter over ministeriets aktindsigtssager, som jeg havde anmodet om.

Jeg har nu haft lejlighed til at gennemgå materialet og bemærker på den baggrund følgende:

3. I offentlighedslovens § 36, stk. 2 (lov nr. 606 af 12. juni 2013) er der fastsat følgende om sagsbehandlingstiden i sager om aktindsigt:

”Stk. 2. Vedkommende myndighed m.v. afgør snarest, om en anmodning om aktindsigt kan imødekommes. En anmodning om aktindsigt skal færdigbehandles inden 7 arbejdsdage efter modtagelsen, medmindre dette på grund af f.eks. sagens omfang eller kompleksitet undtagelsesvis ikke er muligt. ...”

Af forarbejderne til bestemmelsen, jf. lovforslag nr. L 144 fremsat den 7. februar 2013, Folketinget 2012-13, fremgår bl.a. følgende:

”Bestemmelsen i *stk. 2*, der med visse ændringer viderefører den gældende lovs § 16, stk. 1 og 2, fastslår i *1. pkt.*, at anmodninger om aktindsigt skal afgøres *snarest*. Dette krav skal bl.a. ses i sammenhæng med, at en hurtig sagsbehandling og afgørelse af aktindsigtsanmodninger i almindelighed vil være en væsentlig forudsætning for, at offentlighedsloven kan opfylde sin intention om, at medierne ved anvendelsen af loven skal have adgang til at orientere offentligheden om aktuelle sager, der er under behandling i den offentlige forvaltning, jf. også lovforslagets § 1, stk. 1, nr. 4, med tilhørende bemærkninger.

Med anvendelsen af udtrykket '*snarest*' er det således tilsigtet, at en anmodning om aktindsigt skal behandles og afgøres så hurtigt som muligt. Udtrykket '*snarest*' indebærer for det første, at vedkommende myndighed m.v. skal tilstræbe, at anmodninger om aktindsigt i sager, der er klart identificerede, og som indeholder et begrænset antal dokumenter, som ikke kræver en nærmere gennemgang eller overvejelse, færdigbehandles i løbet af 1-2 arbejdsdage efter modtagelsen af aktindsigtsanmodningen.

...

Det følger af bestemmelsen i *2. pkt.*, at en anmodning om aktindsigt *som udgangspunkt* skal være færdigbehandlet inden *syv arbejdsdage* efter, at anmodningen er modtaget. Dette følger af, at det i bestemmelsen er forudsat, at det kun vil være '*undtagelsesvist*', at en anmodning ikke vil kunne færdigbehandles inden for den nævnte frist.

...

Det forhold, at bestemmelsen fastsætter, at en anmodning om aktindsigt skal afgøres snarest, og (som udgangspunkt) inden syv arbejdsdage efter, at den er modtaget, medfører – som også nævnt ovenfor – at en anmodning om aktindsigt, der klart har identificeret den sag, anmodningen vedrører, og som vedrører et begrænset antal dokumenter, der ikke kræver en nærmere gennemgang eller overvejelse, bør være færdigbehandlet i løbet af 1-2 arbejdsdage efter modtagelsen af aktindsigtsanmodningen.

Det anførte forhold indebærer endvidere, at det skal tilstræbes, at en anmodning om aktindsigt, som omfatter lidt flere dokumenter, der ikke kræver en nærmere gennemgang eller overvejelse, færdigbehandles i løbet af tre til syv arbejdsdage. Det samme gælder de tilfælde, hvor anmodningen omfatter et mere begrænset antal dokumenter, som giver anledning til en nærmere gennemgang og overvejelser.

I de (særlige) tilfælde, hvor anmodningen f.eks. omfatter et stort antal dokumenter, eller hvor anmodningen giver anledning til overvejelser af f.eks. juridiske spørgsmål af mere kompliceret karakter – dvs. når der undtagelsesvist foreligger et forhold, der kan begrunde en udsættelse af fristen på syv arbejdsdage – skal det tilstræbes, at anmodningen om aktindsigt færdigbehandles inden for 14 arbejdsdage efter, at anmodningen er modtaget.

I de (helt særlige) tilfælde, hvor aktindsigtsanmodningen omfatter et meget stort antal dokumenter, eller hvor anmodningen rejser f.eks. juridiske spørgsmål af ganske kompliceret karakter, skal det tilstræbes, at anmodningen færdigbehandles senest inden for 40 arbejdsdage efter, den er modtaget. Som eksempel herpå kan nævnes det tilfælde, hvor der anmodes om aktindsigt i samtlige sager af en bestemt type, som den pågældende myndighed m.v. i vidt omfang behandler, og som myndigheden m.v. har modtaget i løbet af det seneste år.

Det fremgår af 2. pkt., at det kun vil være 'undtagelsesvist', at en anmodning ikke kan færdigbehandles inden for fristen på syv arbejdsdage. Dette udtryk bygger på en forventning om, at antallet af aktindsigtssager, hvor denne frist ikke kan overholdes, i det samlede billede af aktindsigtssager for samtlige landets myndigheder m.v. ikke må være det normale."

Som det fremgår, skal en anmodning om aktindsigt efter ordlyden af § 36, stk. 2, 2. pkt., som udgangspunkt være færdigbehandlet inden 7 arbejdsdage efter, at den er modtaget.

Udgangspunktet kan fraviges, hvis særlige forhold gør sig gældende, men selv i de mest omfattende og/eller komplicerede sager skal det efter bestem-

melsens forarbejder tilstræbes, at anmodningen er færdigbehandlet inden for 40 arbejdsdage efter modtagelsen.

Uanset at fristen på 40 arbejdsdage ikke er formuleret som en absolut frist, må det forudsættes, at en sagsbehandlingstid på mere end 40 arbejdsdage vil have den helt undtagelsesvise karakter, jf. også Mohammad Ahsan, Offentlighedsloven med kommentarer (2014), s. 639.

4. Det fremgår af oversigten over sager afsluttet i 2. halvår af 2015, at Justitsministeriet i perioden har afsluttet i alt 184 aktindsigtssager.

68 af disse sager (ca. 37 %) blev færdigbehandlet inden for de 7 arbejdsdage, som er lovens udgangspunkt, jf. pkt. 3 ovenfor.

40 sager (ca. 22 %) var under behandling i mere end 40 arbejdsdage, heraf 19 (ca. 10 %) i mere end 100 arbejdsdage og otte (ca. 4 %) i mere end 200 arbejdsdage.

Justitsministeriets beregninger viser, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for alle afsluttede sager i perioden har ligget på 37 arbejdsdage. Udelades den fjerdedel af sagerne, der tegner sig for de længste sagsbehandlingstider, af beregningen, er gennemsnittet 10,8 arbejdsdage.

Oversigten over verserende aktindsigtssager viser, at der pr. 31. marts 2016 verserede i alt 42 aktindsigtssager i ministeriet.

29 sager (ca. 69 %) havde på daværende tidspunkt været under behandling i mere end 7 arbejdsdage, heraf 12 (ca. 29 %) i mere end 40 arbejdsdage. Den ældste sag havde rundet en liggetid på 109 arbejdsdage.

5. De oversigter, som Justitsministeriet har sendt mig, viser, at en væsentlig del af de aktindsigtsanmodninger, som ministeriet modtager, færdigbehandles inden for 7 arbejdsdage som forudsat i offentlighedslovens § 36, stk. 2, herunder mange inden for meget få dage.

Dette har jeg noteret mig.

6. Justitsministeriet konstaterer i udtalelsen, at ministeriet i en periode imidlertid ikke har behandlet en række aktindsigtssager af stort omfang med den fornødne hurtighed, og at dette er "langt fra tilfredsstillende".

På grundlag af min gennemgang af de oversigter, som jeg har modtaget fra ministeriet – jf. pkt. 4 ovenfor – er jeg enig med ministeriet i, at dette ikke er tilfredsstillende.

Efter min opfattelse er det således meget kritisabelt, at 40 sager – svarende til mere end hver femte af alle de aktindsigtssager, som ministeriet afsluttede i 2. halvår af 2015 – var under behandling i mere end 40 arbejdsdage, heraf halvdelen i mere end 100 arbejdsdage. Jeg henviser til, at det efter forarbejderne til offentlighedsloven i selv de mest omfangsrige og/eller komplekse sager skal tilstræbes, at anmodningen er færdigbehandlet inden for 40 arbejdsdage.

Jeg bemærker i den forbindelse, at jeg ikke har taget stilling til sagsbehandlingstiden i hver enkelt af de 40 sager, da jeg ikke i forbindelse med min undersøgelse har indhentet oplysninger om sagernes omfang og karakter i øvrigt.

7. Det fremgår af Justitsministeriets udtalelse, at ministeriet har iværksat forskellige tiltag for at nedbringe sagsbehandlingstiderne.

Bl.a. har ministeriet igangsat et arbejde med henblik på at tilvejebringe ledelsesinformation, dvs. relevante oplysninger fra ministeriets sagsbehandlingssystem, som ved hjælp af et styringsværktøj kan benyttes til at understøtte fremdriften i aktindsigtssager. Ministeriet forventer efter det oplyste, at styringsværktøjet vil være klar til brug i løbet af foråret 2016.

Endvidere oplyser ministeriet, at der i forsommeren 2016 vil blive iværksat en LEAN-gennemgang af processen i aktindsigtssager med henblik på at optimere de enkelte led i sagsbehandlingen.

I den forbindelse oplyses det, at der allerede er iværksat enkeltstående initiativer. Bl.a. er fokus på hurtigst muligt at klarlægge omfanget og karakteren af det anmodede materiale blevet styrket, ligesom ministeriets journaliseringspraksis er søgt bedret, hvilket begge dele er med til at understøtte muligheden for dialog med den aktindsigtssøgende om en eventuel afgrænsning og konkretisering af anmodningen.

Justitsministeriet oplyser endelig, at ministeriet – når det nye styringsværktøj er indført – vil fastsætte målsætninger for behandlingen af aktindsigtssager, og at det umiddelbart er hensigten, at der vil blive fastsat mål for, 1) hvor stor en procentdel af ministeriets aktindsigtssager der skal være afgjort inden for 7 arbejdsdage, 2) den gennemsnitlige sagsbehandlingstid og 3) den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de mest omfangsrige og komplekse sager.

Det fremgår af udtalelsen, at ministeriet vil vende tilbage, når ministeriet har fastsat de planlagte målsætninger for sagsbehandlingstiderne i aktindsigtssagerne. Ministeriet vil også ved udgangen af juni 2016 udarbejde en oversigt over sagsbehandlingstiderne i de sager, der verserede pr. 31. marts 2016, samt en oversigt over de sager, som på det tidspunkt (fortsat) er under be-

handling med angivelse af liggetid for hver enkelt sag. Materialet vil herefter blive sendt til mig.

8. I lyset af, at Justitsministeriet således allerede har iværksat flere initiativer, der skal understøtte en hurtigere og mere effektiv behandling af aktindsigtsanmodninger, har jeg besluttet ikke på nuværende tidspunkt at foretage mig videre i spørgsmålet.

Jeg har imidlertid i lyset af, at sagsbehandlingstiden i mange af de sager, som Justitsministeriet har afsluttet i 2. halvår af 2015, har været alt for lang – og at mange af de verserende sager har lang liggetid – fundet det rigtigst at orientere Folketingets Retsudvalg om sagen. Udvalget modtager derfor kopi af dette brev.

Jeg vil fortsat følge med i, hvordan sagsbehandlingstiderne på området udvikler sig, og dermed om Justitsministeriets initiativer til nedbringelse af sagsbehandlingstiderne virker efter hensigten.

Jeg imødeser i den forbindelse de opdaterede oversigter over sagsbehandlingstiden i ministeriets aktindsigtssager, som efter det oplyste vil blive udarbejdet med udgangen af juni 2016.

Endvidere ser jeg frem til at modtage oplysninger om ministeriets målsætninger for sagsbehandlingstiden, når disse er fastsat.

Der vil blive lagt en nyhed om sagen på min hjemmeside.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen

Kopi til:

Folketingets Retsudvalg